

NORGES HØYESTERETT

Den 26. september 2025 ble det av Høyesteretts ankeutvalg med dommerne Thyness, Stenvik og Lund i

HR-2025-1880-U, (sak nr. 25-131957STR-HRET), straffesak, anke over beslutning:

A (advokat Robert Fonn)

mot

Påtalemyndigheten (statsadvokat Arvid Malde)

avsagt slik

K J E N N E L S E :

- (1) Saken gjelder anke over lagmannsrettens beslutning om å nekte en anke fremmet etter straffeprosessloven § 321 andre ledd første punktum.
- (2) A er ved tiltalebeslutning 29. oktober 2024 tiltalt for overtredelse av straffeloven § 155, § 263, § 351 og § 232, jf. § 231. Det ble også tatt ut tiltale for flere overtredelser av vegtrafikkloven og overtredelse av våpenloven.
- (3) Haugaland og Sunnhordland tingrett avsa 10. april 2025 dom med slik domsslutning:
 - «1. A, født 00.00.1992, dømmes for overtredelse av:
 - straffeloven § 155 (to tilfeller)
 - vegtrafikkloven § 31 første ledd jf. § 22 første ledd (to tilfeller)
 - vegtrafikkloven § 31 første ledd, jf. § 5, jf. skiltforskriften § 22 bokstav a nr. 1004
 - vegtrafikkloven § 31 første ledd, jf. § 5 jf. skiltforskriften § 8 skiltnummer 362 «Fartsgrense»
 - straffeloven § 263
 - straffeloven § 351 første ledd
 - våpenloven § 39 jf. § 8 jf. § 41 jf. våpenforskriften § 3-6 (to tilfeller)
 - straffeloven § 232 første ledd jf. § 231 første ledd
 - til fengsel i 6 – seks – måneder. Varetekt kommer til fradrag med 4 – fire – dager jf. straffeloven § 83.
 2. A dømmes til å betale kr. 9767 – nitusensyvhundreogsekstisyv – i skadeerstatning til Sør-Vest politidistrikt innen 2 – to – uker fra dommens forkynnelse.

3. A dømmes til å tåle inndragning av to stk. teleskopbatonger til fordel for staten, jf. straffeloven § 69 jf. § 75.
 4. A fradømmes retten til å føre førerkortpliktig motorvogn for en periode på 10 – ti – måneder fra dommen er rettskraftig. Til fradrag går den perioden som føreretten har vært midlertidig tilbakekalt. For gjennerverv av føreretten kreves det avlagt full ny førerprøve.
 5. A dømmes til å betale saksomkostninger til det offentlige med kr. 4000,- – firetusen –.»
- (4) A anket til lagmannsretten over bevisbedømmelsen under skyldspørsmålet og reaksjonsfastsettelsen.
 - (5) I Gulating lagmannsretts beslutning 26. juni 2025 ble anken nektet fremmet etter straffeprosessloven § 321 andre ledd første punktum.
 - (6) A har anket til Høyesterett. Det er anket over saksbehandlingen. Det anføres at lagmannsrettens vurdering av anførselen knyttet til førerkortbeslaget er mangelfull.
 - (7) *Påtalemyndigheten* har ikke merknader til anken.
 - (8) *Høyesteretts ankeutvalg* bemerker at utvalgets kompetanse er begrenset til å prøve lagmannsrettens saksbehandling, jf. straffeprosessloven § 321 femte ledd.
 - (9) Lagmannsretten nektet anken fremmet etter straffeprosessloven § 321 andre ledd første punktum. Etter denne bestemmelsen kan en anke nektes fremmet når retten «finner det klart at anken ikke vil føre frem». Beslutningen skal være begrunnet, jf. § 321 fjerde ledd tredje punktum. Begrunnelsen må vise at lagmannsretten har gjort en reell overprøving av tingrettens dom på bakgrunn av det som er anført i anken, jf. Rt-2008-1764 avsnitt 104–105. Det må fremgå at de feil som er påberopt ved tingrettens avgjørelse, er oppfattet, og hvorfor det er klart at anken ikke vil føre frem, jf. HR-2017-373-U avsnitt 9 og HR-2023-1208-U avsnitt 9.
 - (10) Ankeutvalget kan ikke se at det hefter noen feil ved lagmannsrettens behandling av spørsmålet om narkotikaprogram med domstolskontroll etter straffeloven § 37 første ledd bokstav f. Når det på bakgrunn av det skriftlige materiale fra Kriminalomsorgen fremstår utelukket å idømme en slik reaksjon, var det forsvarlig å avgjøre spørsmålet skriftlig uten å innhente ytterligere opplysninger fra andre instanser.
 - (11) Når det gjelder anken over kravet om full ny førerprøve bemerker utvalget:
 - (12) Tingretten har i henhold til tapsforskriften § 2-2 nr. 3, jf. § 2-9 andre ledd, fradømt tiltalte retten til å kjøre førerkortpliktig motorvogn i 10 måneder. Videre har den under henvisning til forskriften § 8-3 siste ledd bestemt at tiltalte må avlegge full ny førerprøve. Paragraf 8-3 første, andre og siste ledd lyder slik:

«Fastsettes tap av førerrett for lengre tid enn 6 måneder for overtredelse av trafikale adferdsregler, skal det kreves ny førerprøve som vilkår for gjennerverv av førerretten.

Er tapsperioden fastsatt for kortere tid enn 1 år, bør det avlegges delvis (praktisk) prøve, dersom ikke særlige grunner tilsier full førerprøve.

...

Er tap av førerrett fastsatt for en periode av 1 år eller mer for overtredelse av trafikale adferdsregler, skal det avlegges full ny førerprøve som vilkår for gjennerverv av førerrett.»

- (13) Det følger av dette at når tap av førerrett er fastsatt for en periode på mellom 6 og 12 måneder, bør det i utgangspunktet kreves delvis førerprøve. Det kan likevel kreves full førerprøve dersom «særlige grunner» tilsier det. Tingretten har ikke begrunnet hvorfor den har stilt krav om full førerprøve.
- (14) Lagmannsretten har gitt følgende begrunnelse for å nekte denne delen av anken fremmet:
- «Etter tapsforskriften § 8-3 første ledd følger det at ved ‘tap av førerrett for lengre tid enn 6 måneder’ så ‘skal det kreves ny førerprøve som vilkår for gjennerverv av førerretten’. Dette er i samsvar med tingrettens avgjørelse. Lagmannsretten har vurdert om det foreligger ‘særlige grunner’ som tilsier at tiltalte bare skal avlegge ‘delvis (praktisk) prøve’, slik det er anført i støtteskrivet. Etter lagmannsrettens syn er det ikke fremkommet noe som tilsier at tingretten skulle ha fraveket det klare utgangspunktet i tapsforskriften, og det vises til at tiltalte er dømt for flere overtredelser av vegtrafikkloven og allerede hadde seks aktive prikker på førerkortet da forholdet fant sted. At han i en periode fikk utlevert førerkortet, og ikke har pådratt seg nye straffbare forhold knyttet til kjøringen, kan ikke tillegges avgjørende betydning.»
- (15) Lagmannsretten forutsetter her at utgangspunktet ved tap av førerrett mellom 6 og 12 måneder er at det kreves full ny førerprøve, og at særlige grunner må foreligge dersom det bare skal kreves delvis førerprøve. Det er altså ikke riktig. Spørsmålet er ikke om det foreligger særlige grunner som taler for at det skal avlegges delvis førerprøve, men om det foreligger særlige grunner som taler for full ny førerprøve. Lagmannsretten nevner riktignok tiltaltes tidligere overtredelser, men det fremgår ikke av begrunnelsen om de tidligere overtredelsene er så alvorlige at de gir grunn til å fravike utgangspunktet om delvis førerprøve. Denne mangelen er en saksbehandlingsfeil som kan ha virket inn på avgjørelsens innhold, jf. straffeprosessloven § 385 tredje ledd første punktum, jf. § 343 første ledd.
- (16) Ankeutvalget er etter dette kommet til at lagmannsrettens beslutning må oppheves for så vidt den nekter fremmet anken over kravet om full ny førerprøve som vilkår for gjennerverv av førerretten.

S L U T N I N G

Lagmannsrettens beslutning oppheves for så vidt den nekter fremmet anken over kravet om full ny førerprøve som vilkår for gjennerverv av førerretten.

Are Stenvik
(sign.)

Erik Thyness
(sign.)

Christian Lund
(sign.)